

v evropské politice (21. 3. – 27. 3. 2016)

Událost týdne:

22. března byly v bruselském metru a na letišti Zaventem spáchány teroristické útoky, jejichž následkem prozatím zemřelo 35 lidí, včetně tří útočníků, a dalších cca 340 bylo zraněno. K útokům se přihlásila organizace Islámský stát. Doposud se podařilo identifikovat tři atentátníky, bratry Khalida a Brahima El Brakraoui a Najima Laachrouiho, identita posledního útočníka ještě nebyla zjištěna. Podle některých indicií mohli být napojeni na předchozí pátek zadrženého Salaha Abdeslama, který je podezřelý z účasti na teroristických útocích v Paříži z listopadu 2015. Ten po útocích přestal spolupracovat s belgickou policií.

21. března bylo zahájeno čtení rozsudku nad ukrajinskou letkyní Nadijou Savčenkovou, ve kterém byla odsouzena k trestu ve výši 22 let za nedovolené překročení ruských hranic a vraždu dvou ruských novinářů, což ona odmítá. Za osvobození odsouzené se vyslovily EU, USA i Ukrajina, která na Rusy, kteří se na procesu podíleli, uvalila blíže nespecifikované sankce. Již před vynesením rozsudku N. Savčenková prohlásila, že se nehodlá odvolat. Tím dle svých obhájců ztratí možnost napadnutí verdiktu u Evropského soudu pro lidská práva, na druhou stranu by to mohlo urychlit její vydání na Ukrajinu. V tomto kontextu se objevily spekulace o její možné výměně za dva ruské důstojníky zadržené na východě Ukrajiny.

21. března oznámil mluvčí Evropské komise Margaritis Schinas, že již dvacet členských zemí nabídlo Řecku své odborníky, kteří by mohli asistovat při realizaci dohody EU s Tureckem. Pro funkčnost dohody je nezbytné, aby Řecko zlepšilo svůj doposud azylový systém. Podle Evropské komise k tomu bude potřeba na 4000 pracovníků (policistů, úředníků, překladatelů či soudců) z celé EU, přičemž 1500 z nich by měli být policisté sloužící pod agenturou Frontex. O dva dny později informovala ČTK s odvoláním na agenturu AFP, že na ochranu vnějších hranic bylo členskými zeměmi nabídnuto pouze 396 z 1500 žádaných policistů. Výkonný ředitel Frontexu proto apeloval na členy EU, aby své nabídky zvýšily.

22. března informovala agentura Reuters, že Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) prohlásil, že nebude nadále převážet uprchlíky, kteří dorazí na řecký ostrov Lesbos z Turecka, do záchytných center. Tímto rozhodnutím chce UNHCR vyjádřit svůj nesouhlas s dohodou mezi EU a Tureckem, která dle jeho názoru negarantuje běžencům svobodu pohybu. K bojkotu se přidali i Lékaři bez hranic, Mezinárodní záchraný výbor a nevládní norská uprchlická rada. Mezitím v řeckém tábořišti v Idomeni běženci protestovali proti místním podmínkám a požadovali, aby jim bylo umožněno odejít do západní Evropy.

23. března apeloval předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker na členské státy, aby urychleně a bez předsudků přijaly protiteroristické zákony navržené Evropskou komisí. Jedná se kupříkladu o registr pasažérů v letecké dopravě, přísnější pravidla pro držení střelných zbraní, zpřísnění některých trestných činů souvisejících s terorismem nebo vznik společné evropské pobřežní a pohraniční stráže.

Telegraficky

- Dne 23. března jmenoval prezident Andrzej Kiska novou slovenskou vládu pod vedením premiéra Roberta Fica. Vládní koalici tvoří strany Směr-SD, SNS, Most-Híd a #Sief.
- Dne 24. března vynesl Mezinárodní soudní tribunál pro Jugoslávii rozsudek nad bývalým bosenským politikem Radoslav Karadžičem. Za genocidu ve Srebrenici či iniciování etnických čistek byl odsouzen k 40 letům vězení. Rozsudek prozatím nenabyl právní moci.

